

वर्ष नववे : अंक १० : ऑक्टोबर २०२०

कॉकिलआ वार्ता

मुकं करोति वाचालं....

The soul would have no rainbow, had the eyes no tears

Volume Nine : Issue 10 : October 2020

Total Pages : 16

Rs. 10/-

COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA

Waterproofing final layer complete
on 3rd, 4th, 5th floor

COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA

वर्ष नवव०	कॉचिलआ वार्ता	अंक १०
संपादक	अंतरंग	
डॉ. अविनाश वाचासुंदर	Editorial	4
कार्यकारी संपादक	Mrs. Manasee Date	
सौ. मानसी दाते	लॉगडाऊन काळातील	5
कार्यकारी मंडळ	कर्णबधिर दिन	
सौ. कविता खरे	सौ. रक्षा देशपांडे	
श्री. प्रविण आगळे	ऑनलाईन शिक्षण –फायदे व तोटे	7
मुद्रण	प्रियांका अमोल भरसुते	
पॉजिटिव्ह एंटरप्रायझेस, ३९०/बी-१, जी-२, दत्थाम अपार्टमेंट, फडके प्रकाशनाच्या समोर, नारायण पेठ, पुणे - ३०	स्वरनाद – द आय ओपनर	8
मुख्यपृष्ठ व सजावट	सौ. गौरी अ. पाठक	
सौ. मानसी दाते	पद्मराज	9
	सुरेश अर्जुन पाटील	
	Our Centers	11-12

Printed By	: Dr. Avinash Madhav Wachasundar
Published By	: Dr. Avinash Madhav Wachasundar
Owned By	: Cochlea Pune for Hearing and Speech
Printed At	: Positive Enterprises 390/B G-2, Dattadham Apts., Opp. Phadke Prakashan, Narayan Peth, Pune - 411030
Published At	: Cochlea Pune for Hearing and Speech 161-A, Modibaug, Shivasagar Society, Near Mhasoba Gate, Shivajinagar, Pune 411016
Editor	: Dr. Avinash Madhav Wachasundar

Editorial

September has been a month full of events.

It started with execution of contract of the building for Rehabilitation of Hearing Impaired children.

The excavation got delayed due to heavy rainfall but the work is picking up fast and will cover the backlog by end of October. At the same time the renovation of Swaranaad school is also in full swing and is likely to be over by mid November.

Though there has been a delay in all the projects, the works are being pursued daily.

In spite of all these calamities the teachers of Swaranaad could complete 823 therapies in the month of September.

There has been no delay in the parents meeting, nor teachers meeting and everything is running smoothly with Mrs Raksha Deshpande's online meeting.

Usually Deaf week celebrations in Cochlea, Swaranaad are like a festival. It is full of events like street plays for awareness about early detection and intervention. Then in some centers in rural areas, they arrange a morning procession (prabhat pheri) in that area. Lectures by stalwarts in the hearing impaired field are organised for parents. Essay, sports, cultural activity etc competitions for mothers are organised.

But due to this pandemic, all the teachers were worried about the celebrations. After a lot of meetings under Mrs Raksha Deshpande's guidance a virtual meeting was finalised. The devoted teachers immediately sprang into action. They started collecting videos of our present and past students ages 2 yrs to 30 years.

Hrishikesh Patil, our first student helped a lot in the presentation. 125 parents and teachers participated in this event.

The Chief guest, Shri Mahesh Pohanerkar was impressed with the response from parents and the clips showing the children speaking Marathi, Hindi and English.

The opening speech was given by Dr. Avinash Wachasundar, after lighting the lamp. Parents also spoke about their experience in Swaranaad. Over all it was a great success. Hats off to Raksha madam and her team.

Rahul and Sonam also helped in some technical matters.

Mrs. Manasee Date

लॉगडाऊन काळातील कर्णबधिर दिन

नमस्कार,

सप्टेंबर महिन्याचा शेवटचा रविवार हा जागतिक कर्णबधिर दिन म्हणून साजरा केला जातो. गेली दहा वर्षे कॉकिलआतही हा कर्णबधिर दिन व कर्णबधिर सप्ताह मोठ्या उत्साहात साजरा केला जातो. समाजातील वेगवेगळ्या स्तरांमध्ये जनजागृती करणे, कर्णबधिरत्व कर्से ओळखावे त्यावरील उपाययोजना हे सगळे पथनाट्याद्वारे समजावून सांगणे, विविध भागातील डॉक्टरांना कॉकिलआची माहिती देणे, प्रभात फेरी असे विविध समाजउपयोगी कार्यक्रम ह्या सप्ताहामध्ये साजरे केले जातात. पालकांना या आठवड्यात विशेष मार्गदर्शन केले जाते. तसेच पालक सप्ताहाही ह्या आवठवड्यात साजरा केला जातो. त्यामध्ये वेगवेगळ्या व्याख्यात्यांची व्याख्याने, स्पर्धा, कलागुण कार्यक्रम, यशस्वी कर्णबधिर मूल व त्यांच्या पालकांचे मार्गदर्शनपर व्याख्यान देण्यात येते. असा भरगच कार्यक्रम दरवर्षी कर्णबधिर दिनानिमित्त कॉकिलआत होत असतो.

२०२० चा कर्णबधिर दिनावर मात्र कोविड १९ चे सावट असल्या कारणाने ह्या सर्व कार्यक्रमांवर खूपच मोठ्या मर्यादा होत्या. कार्यक्रम तर करायलाच पाहिजे कारण ह्यातूनच कर्णबधिरत्वाबद्दलची जनजागृती करण्यासाठीची चळवळ तयार होते. त्यासाठी खूप चिंतन केले गेले. सगळ्याच हालचालींवर मर्यादा असल्या कारणाने ह्यावेळेला व्हर्चुअल कर्णबधिर दिन साजरा करू या असे सर्व शिक्षिका व कॉकिलआतील सर्व मा. सदस्यांच्या मताने ठरले. हे करतांना कार्यक्रमाचे स्वरूप, त्याचे नियोजन सगळ्यांनी एकत्रित येणे त्यासाठी वापरायची पद्धत ह्यासाठी खूप चर्चा झाली. एकत्र आधीच कोरोनामुळे सगळीकडे भिती व निरुत्साही वातावरण त्यामध्ये पुन्हा उमेद भरून हा कार्यक्रम पार पाडणे खरंच मोठे कठिण वाटत होते पण हळूहळू चर्चा होऊन सगळे कामाला लागले. काही कामानिमित्त मी सुध्दा त्या आठवड्यात पुण्याबाहेर असणार होते, त्यामुळे ह्या सगळ्याचा ताळमेळ कसा बसणार ही चिंता होतीच. एक-दोन बैठका झाल्या. मी हा विषय समोर ठेवताच स्वरनादमधील व सेंटर्सच्या शिक्षिका व मुख्याध्यापक यांनी नेहमीप्रमाणे हा विषय ऋषिकेश पाटील याने उचलून धरला. आपण व्हर्चुअल कर्णबधिर दिन साजरा करू असे सगळ्यांनी उत्साहाने मान्य केले. त्यामध्ये आपला पहिला कर्णबधिर विद्यार्थीही कसा मागे राहील. तो सुद्धा उत्साहाने पुढे सरसावला. कॉकिलआच्या संस्थेसंबंधीच्या माहिती फेसबुकवर येवू लागल्या. रोज

COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA

बनवलेली माहिती फेसबुकर येऊ लागली. वय वर्षे २ ते ३० वर्षे अशा विविध वयातील कर्णबधिर बालकांच्या व्हिडिओ क्लिप्स् तयार होऊ लागल्या. कॉकिलआ व कर्णबधिरत्वाच्या संबंधित प्रेझेंटेशन तयार झाले. सगळे उत्साहाने कामाला लागले. Go meeting वर कार्यक्रम घ्यायचा असे ठरले, शाळेच्या मुख्याध्यापिका सौ. अग्निहोत्री, तसेच शिक्षिका कविता खरे, मृदुला देवळणकर, वर्षा वैद्य, वैष्णवी जाधव, शांती रोकडे, भारती तांबे, निशा दिघे.... सगळ्यांची नावे लिहिणे शक्य नाही कारण ३५ शिक्षिका आहेत ज्या सतत माझ्या पाठीशी उभ्या असतात. त्यांनी खूप कष्ट घेऊन कार्यक्रमाचे नियोजन केले. सकाळी १० वाजता कार्यक्रम ठरला. १२५ जण Go meeting द्वारे कॉकिलआशी जोडली गेली. दीपप्रज्वलनाने कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. त्यानंतर कॉकिलआची माहिती सांगण्यात आली. कॉकिलआचे कार्यकारी विश्वस्त डॉ. वाचासुंदर यांनी प्रस्तावना केली. कार्यक्रमाचे पाहुणे श्रीयुत महेश पोहनेरकर (सामाजिक कार्यकर्ते) यांचे स्वागत व परिचय करून देण्यात आला. त्यानंतर कॉकिलआ व स्वरनादमधील कर्णबधिर बालकांची कर्णबधिर दिनानिमित्त माहिती सांगितली. ह्यात २ ते ३० वर्षे या वयोगटातील विद्यार्थ्यांचा समावेश होता. त्यानंतर माणील वर्षी झालेल्या कर्णबधिर दिनाच्या कार्यक्रमांचे फोटो क्लिप दाखवण्यात आली. पालकांचे मनोगत झाले. सध्याचे कर्णबधिरत्वाचे प्रमाण त्यांची सद्यस्थिती, करावयाची उपाययोजना, कॉकिलआचा सहभाग इ. माहिती मी, रक्षा देशपांडेनी दिली. त्यानंतर पाहुण्यांचे मनोगत झाले. पाहुण्यांनी चालू असलेल्या कार्यक्रमाचे कौतुक केले. बोलक्या कर्णबधिर मुलांचे व पालकांना ते करत असलेल्या परिश्रमाबद्दल कौतुक व्यक्त केले. तसेच हा कार्यक्रम स्तुत्य असल्याचे सांगितले. त्यानंतर शांतीमंत्राने कार्यक्रमाची सांगता झाली. अशाप्रकारे अतिशय अनोख्या पद्धतीने यावर्षी कॉकिलआने कर्णबधिर दिन साजरा केला. यावर्षी आपल्यात नुकतेच सामील झालेले राहुल व सोनम यांनी तांत्रिक जबाबदारी यशस्वीरीतिने पार पाडली.

हा कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी ज्यांनी ज्यांनी आम्हाला मदत केली त्या सगळ्यांचे खूप खूप आभार. असाच आपला लोभ असू द्यावा ही विनंती.

सौ. रक्षा देशपांडे
संचालिका, वाचा भाषा प्रशिक्षण केंद्र

COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA

६ | कॉकिलआ वार्ता

ऑँनलाईन शिक्षण -फायदे व तोटे

सध्या जगामध्ये कोरोना महामारी थैमान घालत आहे. त्यामुळे सरकारने लॉकडाऊन केल्यामुळे सर्वच कामकाज ठप्प झाले असून, काही आवश्यक अशा सेवा पुरवल्या जात आहेत. पण त्यामुळे मुलांच्या शिक्षणाचा एक नवीन प्रश्न उभा राहिला होता. त्यामध्ये काही परीक्षा रद्द केल्या व काही या ऑँनलाईन घेण्यात आल्या कारण कोरोना महामारीमध्ये सामाजिक अंतर ठेवणे हे सुरक्षेचे मानले जाते.

ऑँनलाईन शिक्षणामुळे तसे भरपूर फायदे होत आहेत जसे की स्मार्ट फोन किंवा संगणक यावर शिकता येते, वेळेची बचत होते आहे. ऑँनलाईन शिक्षणामुळे आपण आपल्या सोयीनुसार वेळ निवडू शकतो. मुले घरी असल्यामुळे पालकांना मुलांकडे जास्त लक्ष देता येत आहे. लॉकडाऊनमुळे विद्यार्थी सगळे घरीच आहेत त्यांना शाळेची आठवण येते, मित्रांची आठवण येते, पण ऑँनलाईन शिक्षणामुळे ते एकमेकांना स्क्रीनवर भेटू शकतात, बोलू शकतात. त्यामुळे ते पण खुश होतात आणि ऑँनलाईन शिक्षणामुळे मुलांसोबत पालकांलाही शिकायला मिळत आहे, जसं की संगणक, लॅपटॉप, स्मार्ट फोन, इंटरनेट आणि झूम इत्यादी हाताळण्याचे ज्ञान मिळाले व त्याचा वापर ते आपल्या वैयक्तिक जीवनात देखील करू लागले आहेत.

पण ऑँनलाईन शिक्षणामुळे जसे फायदे होत आहेत तसेच त्याचे तोटे पण होत आहेत. मुलांमध्ये आळस निर्माण होत आहे. डिजिटल शिक्षणामुळे मुले अजून एकलकोंडी होत आहेत. कारण ती एकटीच घरून शिक्षण घेत आहेत. जर हे शिक्षण वर्गात असते तर मुलांमध्ये ऐकोप्याची भावना निर्माण होते. एकत्र शिकल्यामुळे मिळून-मिसळून राहण्याची वृत्ती तयार होते. त्यांच्यात मैत्री निर्माण होते. तसेच त्यांना एकमेकांना मदत करण्याची भावना निर्माण होते.

- प्रियांका अमोल भरसुते
मोक्षदाची काकी

स्वरनाद - द आय ओपनर

स्वरनाद संस्थेचा एक सेमीनार मागच्या आठवड्यात करण्याचा योग आला. अनेक महिने या शाळेतील शिक्षक कसे कार्य करतात? त्यांच शिक्षण कसं होत असेल? याविषयी उल्सुकता होती. अऱ्टोबरपासून शिक्षक वर्ग सुरु होणार होते. माझ्या ओळखीच्या मुलीला काही प्रश्न होते आणि मलाही. म्हणून सौ. कवितास, जी या शाळेत शिक्षिका आहे तिला सांगितले. योगायोगानं लगेचच सेमीनार / वेबीनार होता.

कर्णबधिर मुलांची शिक्षिका होण हे सर्वसामान्य शिक्षकांपेक्षा कठीण असेल वाटलं होतच पण यात समजलं की ७०% आई (ज्या या मुलांच्या आहेत) त्यांनीच हा शिक्षक होण्याचा निर्णय घेतलाय. समाजातील फक्त ३०% व्यक्ति सामाजिक बांधिलकी समजून या क्षेत्रात येत आहेत. तो आकडा वाढला पाहिजे. मी स्वतः शिक्षक होण्याचा वेळ देऊ शकत नाही पण कोण उत्सुक असेल तर त्याला मार्ग दाखवण्याचा ध्यास नक्कीच घेतला आहे. दिशादर्शक काम करण्याचा तसेच वार्षिक स्नेहसंमेलनात उपस्थित राहून या मुलांना, शिक्षकांना, पालकांना प्रोत्साहन देण्याचा निर्णय घेतला आहे. छोट्याशा वेबीनारचे नियोजनही इतक उत्तम होतं की त्यावरून या मुलांना त्यांच्या जीवनाचा मार्ग दाखवणारी स्वरनाद शाळा किती पद्धतशीर, नियमबद्ध असेल याची कल्पना आली. अनेक मुल सर्व साधारण शाळेत इतरांसारखी गेली आहेत हे ऐकून फार छान वाटलं. एकदा भेट दिल्याने मला शिक्षकांच्या कसोटीचा अंदाज आला आहे. हजारात एखादं मुल असं होत हा रेशो आहे पण त्यामागे सामाजिक जागरूकता हवी तितकी नाही. ती वाढण्यासाठी आपण काही करू शकू का? असा विचार सतत येत असतो. त्यासाठी वार्षिक भेट मी चुकवत नाही.

शिक्षक होण्यासाठी वयाची अट आहे ती ४५ त्यामुळे या वयाच्या समाजातील व्यक्तीनी याबाबत विचार करायला हवा. या वेबीनारमध्ये काही शिक्षिकांचे अनुभव ऐकले. उत्सुक व्यक्तींचे प्रश्न ऐकले. परमेश्वराचे आभार मानले आणि या आई व शिक्षिकांचे मनोमन आभार मानले, कारण ठण्ठणीत शरीराची क्षमता असणारे आम्ही परिस्थितीचा बाऊ करत जगतो, हे सर्वजण त्या क्षमता आत्मसात करण्यासाठी धडपडत आहेत. सर्व साधारण शाळेची मुलं इकडे आणून त्यांना या मुलांच्या सचोटीची शिक्षकांच्या धैर्याची पातळी दाखवलीच पाहिजे. असे अनेक प्रयत्न होतील तेव्हा कुठे तो ३०% आकडा पुरा होईल. आदरणीय श्री. वाचासुंदर सर व सौ. रक्षा मँडमना त्यांच्या या कामासाठी सलाम!

सामाजिक जागरूकता कशात व कशी हवी? यासाठी मी स्वतःबद्दल म्हणेन की स्वरनाद - द आय ओपनर!

धन्यवाद !

- सौ. गौरी अ. पाठक

पद्मराज

माझा परिचय सुरेश अर्जुन पाटील मूळ गाव लोण प्र उत्राण ता. भडगाव जि. जळगाव, शिक्षण १२ वी पास घरातील परिस्थिती बरी नाही म्हणून पुण्यात पैसे मिळविण्यासाठी कामाला आलो. प्रा. लि. कंपनीत काम करत असताना माझे लग्न १७-०२-२०१२ रोजी राधा रमेश पाटील यांच्या मुलीशी झाले. सर्व सुख समाधानाने चालू होते. थोड्या दिवसानंतर मुलगाही झाला दुःख नावाचे कोणतेही कारण नव्हते. कालांतराने दुसराही मुलगा झाला, पण दुसरा मुलगा एक वर्षांचा होऊनही बोलत नाही, हाक मारली तरी मागे वळून बघत नाही म्हणून दवाखान्यात नेले. स्थानिक डॉक्टरांनी तो कर्णबधिर असल्याचे सांगितले. गावापासून ४०० कि.मी. पोट भरण्यासाठी आलो असतांना व सर्व नातेसंबंधापासून दूर असताना काय करावे काहीच सुचत नव्हते. डॉक्टर सांगतील तो सळ्हा व लोक सांगतील तो दवाखाना. पुण्यातील डी. वाय. पाटील पासून ससून हॉस्पिटल, सह्याद्री हॉस्पिटल, भारती हॉस्पिटल सगळ्या ठिकाणी चेकअप करून घेतले पण पैसे कुठून आणावे, वेळ कसा द्यावा, कुणाकडून मदत मागावी काहीही सुचत नव्हते. त्याला रु. ६०,०००/- चे मशीन बसवा आणि त्याचा उपयोग नाही झाला तर इम्प्लांट करा. त्याला रु. ८,००,०००/- खर्च येईल असा सळ्हा भारती विद्यापिठ हॉस्पिटल मधील डॉक्टरांनी दिला. कंपनीत प्रायव्हेट जॉब असतांना घर सांभाळून मोळ्या मुलाचे शिक्षण करून पद्मराजच्या दवाखान्याच्या वेळा व पैसे देणे माझ्यासाठी शक्य नव्हते म्हणून आम्ही आयुर्वेदिक औषधाकडे जाण्याचा निर्णय घेतला व पंचकर्म आयुर्वेद सदगुरु विश्वनाथ महाराज रुकडीकर ट्रस्ट शिबिर उपचार करण्याचे ठरले. परंतु एक वर्षे उपचार घेऊनही पद्मराजच्या तोंडातून पप्पा, काका, बाबा कुठलाही शब्द येत नव्हता. आम्ही मशीन आणण्याचे ठरवले. पद्मराज आता जवळ-जवळ चार वर्षांचा झाला होता. गरीबीची परिस्थिती व आपला मुलगा कर्णबधिर हे आम्हांला आता स्वीकार करणे भाग पडले व त्याला आम्ही चंद्रप्रकाश धोका कर्णबधिर निवासी शाळा पेरणे फाटा कोरेगाव येथे टाकण्याचा निर्णय घेतला होता. ४ वर्षांचे बाळ त्याला जेवणाचही कळत नाही, कोणताच ओळखीचा माणूस नाही, कसे सांगणार आपल्या गरजा त्या लोकांना काहीच कळत नव्हते. १५ दिवस काढल्यानंतर आम्ही पद्मराजला भेटायला गेलो. तेथील शिक्षकांना विनंती करून आम्ही त्याला घरी आणण्याचे ठरवले व पुन्हा दवाखान्यात जाऊ काही करू पण त्याला आपल्यापासून दूर न ठेवण्याचा निर्णय घेतला. पद्मराज हळूहळू पाच वर्षांचा झाला, थोडे पैसे घेऊन आम्ही स्वरनाद शाळेत जाऊन माहिती काढण्याचा प्रयत्न केला. तेथील ऑडीओ लॉजीस्ट डॉ. अमित पाटील सर्व यांनी सर्व रिपोर्ट चेक करून आम्हांला साठ हजार रुपयांची स्काय बी ३० मशीन सुचवली. स्वरनाद शाळेतील सर्व मुले जवळ-जवळ बोलण्याचा प्रयत्न करू लागले व आपलाही मुलगा बोलू शकतो.

त्यामुळे आम्ही मशीन आणण्याचे ठरवले. १ मार्च २०२० रोजी मशीन आमच्या हातात आले. त्यावेळी पदमराजने कुठल्याही स्वरूपात आम्हाला उत्तर दिलेले नव्हते. मशीन लावल्यावर मात्र त्याचा चांगला प्रतिसाद आम्हांला मिळाला तो शाळेत जाऊ लागला. तेथील सर्व शिक्षकांनी त्याला चांगल्याप्रकारे शिक्षण देऊन आम्हाला त्याच्याशी कसे वागावे, बोलावे याचे प्रशिक्षण दिले. १५ दिवसात शिक्षिका ताईंनी त्याच्याकडून आई बाबा स्वर व्यंजन बोलण्याचा सराव करून घेतला. पण २० ते २५ दिवसातच कोरोनाच्या महामारीने संपूर्ण देश लॉकडाऊन करण्यात आला. आम्हाला वाटले की आता येथेच थांबावे लागेल, पण शाळेतील शिक्षिका ताईंनी ऑनलाईन शिकवण्याचा निर्णय घेऊन आम्ही सांगूतसे त्याला शिकवा तुमचा मुलगा बोलू शकतो. तो हुशार आहे. तुम्ही प्रयत्न बंद करू नका म्हणून सांगितले. त्याच्याशी कशाप्रकारे बोलावे, त्याला कोणत्या गोष्टी शिकवाव्या, त्याला दिलेला अभ्यास पूर्ण करून घ्यावा. आम्हाला फोन करून एक-एक तास त्याच्यावर चर्चा करून त्याला लिहिणे, वाचणे, बोलणे कसे जमेल त्याच्यासाठी प्रयत्न केला. खास सांगायचे म्हणजे स्वरनाद शाळेतील शिक्षिका कविता ताई व वनिता ताई यांनी योग्य प्रकारे मार्गदर्शक म्हणून त्याला आवडेल असे न शिकवता मुलांना कोणताही प्रकारे आळस निर्माण होणार नाही असे शिक्षण दिले. आज पदमराज वाचणे, बोलणे, लिहिणे चांगल्याप्रकारे करू शकतो. त्याला विचारलेल्या प्रश्नाचे उत्तर देण्यास तो आज सक्षम आहे. धान्य, फळे, ऊन, वारा, पाऊस, वार, ॲटु, पक्षी, तुझे, त्याचे, मागे, पुढे, बाराखडी, ABCD, एक दोन तीन, अशा अनेक विषयांवर भर देऊन त्याला फक्त सहा-सात महिन्यात मराठी शाळेत जाण्याइतके हुशार बनवून ठेवले. त्याबद्दल स्वरनाद शाळा, सर्व शिक्षिका व पदमराजला शिकविणाऱ्या दोन्ही ताईचे मनःपूर्वक आभार मानतो.

सध्या पदमराज सहा वर्षांचा झाला आहे व तो संपूर्ण बाराखडी, १ ते ३० अंक लिहितो, वाचतो, बोलतो. ABCD संपूर्ण वन टू थ्री टेन पर्यंत कोणताही प्रश्न, कोणतेही नाव लिहितो, वाचतो, बोलतो. आशा करतो की पदमराजला अशीच समजून घेणारी व समजून देणारी शाळा व शिक्षक / शिक्षिका मिळो हीच प्रार्थना देवाजवळ करतो.

- सुरेश अर्जुन पाटील

Your generosity can make a deaf child speak

Your Contribution can be directly sent to :

"Cochlea Pune for Hearing and Speech"

FCRA Reg No. : 083930399
PAN No : AAATC 5056E
Bank : Bank of Maharashtra
Branch : Shivajinagar, Pune
A/C No : 60040230428
IFSC Code : MAHB 0001150
MICR Code : 411014041

GOA

• 'स्वरनाद', कर्णधिर बालकांची
पूर्व-प्राथमिक शाळा

अनघा, प्लॉट नं. १५, पीडीए कॉलनी,
परवरी, बार्डेश गोवा - ४०३५२९
फोन नं. : ९६२३७०९०२०

'Swaranaad' 'Preschool
for Hearing Impaired Children

Anagha, Plot No. 15, PDA Colony,
Parvari, Bardesh Goa - 403521
Ph No. : 9623701020

• श्री शारदा ग्रंथ प्रसारक संस्था

एफ ४, पहिला मजला, पै हाऊस सदन,
फोंडा, गोवा - ४०३४०९
फोन नं. : ९६२३७०९०२०

**Shree Sharada Grantha Prasarak
Sanstha**

F 4, First Floor, Pai House Sadan,
Fonda, Goa - 403401
Ph No. : 9623701020

• वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
मार्गसनी - ता. वेल्हा

• वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
ता. भोर

• वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
डॉ. मनोहर डोळे फाऊंडेशन
नारायणगांव

• वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
पहिला मजला, डॉ. तोडकर हॉस्पिटल
मंचर - ता. खेड

• वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
डॉ. गांगुडे क्लिनिक,
अ/१/२ श्रुती अपार्टमेंट,
केळसकर नाका, ता. दापोली
जि. रत्नागिरी

Pune Phone no - 020-25519099

Email : cochlea_pune@yahoo.co.in

Our Centers

**कॉकिलआ पुणे फॉर
हिअरिंग अँण्ड स्पीच**
१६१-अ, मोदी बाग, गणेशखिंड रोड,
शिवसागर सोसायटी,
म्हसोबागेट जवळ, भारत पेट्रोलपंपाशेजारी,
शिवाजीनगर, पुणे - ४११ ०१६.
फोन नं: ०२०-२५५११०९९
वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
मोरया मल्टीस्पेशलिटी हॉस्पिटल
पिंपरी चिंचवड लिंक रोड,
शेवटच्या पी. एम. टी. बसस्टॉप समोर
चिंचवडगांव, पुणे- ४११ ०३३.
फोन नं: ९८२२६७९८४०
वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
एकात्मिक बाल विकास केंद्र
(जि.प. च्या संयुक्तिक विद्यमाने)
राजगुरुनगर, खेड
वाचा-भाषा प्रशिक्षण केंद्र
वाय.सी.एम. हॉस्पिटल
(पिंपरी चिंचवड पालिका च्या
संयुक्त विद्यमाने) पिंपरी

**COCHLEA PUNE FOR
HEARING & SPEECH**
161-A, Modi Baug,
Ganesh khind rd,
Shivsagar Society
Near Mhasoba Gate,
Near Bharat Petrol pump,
Shivajinagar,Pune-411016
Phone no-020-25519099

SPEECH THERAPY CENTRE
Moraya Multispeciality Hospital
Pimpri Chinchwad Link road
Opp.PMT last Bustop
Chinchwadgaon,
Pune-411033.
Phone no-9822671840

SPEECH THERAPY CENTRE
Integrated Child Development
Centre
(in collaboration with Z P Pune),
Rajgurunagar, KHED

SPEECH THERAPY CENTRE
YCM hospital
(in collaboration with Pimpri
Chinchwad Corporation)
PIMPRI

“SWARANAAD”
Multidimensional Disability Rehabilitation &
Comprehensive Development Center
for Hearing Impaired Children
Bindu Madhav Thakarey
Hospital, infront of Gosavi Wasti,
Paschimanagari, Happy Colony Road,
Kothrud, Pune 411038
Contact No : 8446020450

COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA

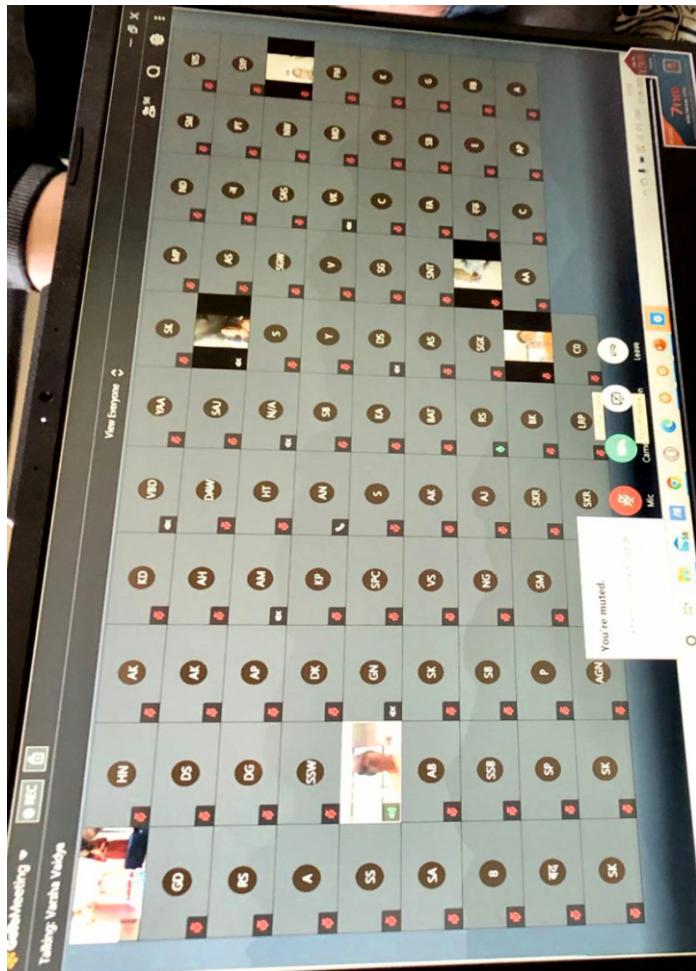
Rehabilitation Building work at Urawade, Pirangut

COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA COCHLEA WARTA

Published and Posted on 10th October 2020
Posted at Model Colony PSO Pune 411016
on 10th of each month

RNI No : MAHBIL/2013/59067
SDM/PUNE/SR/21/2015
Registered no : PCW/195/2017-2019

Deaf Day celebrations online with 125 participants

Address :
To,